

**R. P. Georgii de Rhodes Avenionensis S. J. disputationum
theologiae scholasticae tomus ...**

Rhodes, Georges de

Lugduni, 1661

Sectio I. De objecto primario visionis Dei.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-81987](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-81987)

tribui posset actio, causa verò subiectiua obedientialis non potest esse instrumentum, si non possit recipere tanquam virtus vilius alterius causae principalis receptiuae; nam Deus eleuans causam receptiuam non recipit, sicut agit quando eleuat causam actiuam.

Vnde argumentor efficaciter: illa non est causa instrumentalis quatenus receptiua quae recipit sola, visionem, sed intellectus solus recipit visionem, non autem Deus, ergo intellectus non est causa instrumentalis receptiua. Neque dicas Deum esse causam principalem huius receptionis in genere causae efficientis, contra enim arguo, nulla causa est instrumentalis in eo genere, in quo non respondet ei vlla causa principalis, sed nulla causa principalis responderet in genere subiecti, causae subiectiuae: ergo causa illa subiectiua non potest esse instrumentalis in genere causa subiectiuae sicut enim instrumento effectiuo respondere debet causa principalis effectiua, ita instrumento receptiuo, debet respondere causa receptiua principalis. Denique ut intellectus Deum aliquo modo videat principaliter, exigitur, ut sit causa principalis visionis, vel ut agens, vel ut recipiens, non causat principaliter ut agens, ergo ut recipiens.

Solutio
prima dubitationis.

Ad primam Resp. Deum esse causam principalem visionis ut actio est, sed nullo tamen modo, posse dici videntem; visio enim principaliter denominat causam in qua est, non autem causam à qua est, idè intellectus solus denominatur videns, quamuis sit tantum principaliter videns, ut est principium receptiuum, non prout est principium productiuum. Vnde ad argumentum, distinguitur maior, intellectus non est instrumentum, si praeter ipsum nulla sit causa principalis videns, prout videns significat principium visionis tum actiuum, tum receptiuum nego: prout significat principium receptiuum visionis concedo, nam intellectus instrumentum est quatenus efficit visionem, principalis est causa quatenus recipit, non est enim necesse ut detur vna tantum causa principalis visionis secundum totum quod visio dicit. Ad probationem distinguo hanc propositionem, omne instrumentum habet causam principalem sibi correspondentem, in eo genere in quo est instrumentum concedo, in eo genere in quo non est instrumentum nego, cum igitur intellectus videns, sit instrumentum ut agit, non ut recipit, respondet ei causa principalis ut agenti, non ut recipienti, eademque ratio est de actu meritorio, in quo voluntas sola dicitur merens, quia licet agat instrumentaliter, recipit tamen principaliter, quod sufficit ut sola dicatur mereri.

Solutio
secunda.

Ad secundam Resp. distinguendo antecedens visio est essentialiter effectus vitalis praecise ut pendet à causa effectiua, siue praecise ut actio est nego: ut pendet à causa tum effectiua tum receptiua, siue ut est effectus receptus concedo. Satis ergo ad eam vitalitatem est quod pendeat à causa effectiua instrumentali, & passiuā principali. Ad confirmationem distinguo eodem modo, intellectus ut est causa efficiens vitalis non est instrumentum receptiuum concedo, effectiuum nego id est non est instrumentum visionis ut passio est, sed tantum ut actio est.

Solutio
tertia.

Ad tertiam Respond. nullum esse instrumentum naturale quod non habeat paratum concursum ad effectum quem producit, sed in eo ut dixi sitam esse rationem instrumenti quod producat aliquid improprietatum & alteri debitum. Satis autem ostensum est, visionem esse improprietatam intellectui etiam habenti lumen gloriae, & esse debitam Deo ut agenti principali, proprium munus habituum supernaturalium est reddere ipsum effectum connatu-

Tom. I.

raliter debitum tanquam instrumento, non tanquam principali agenti.

Ad quartam Resp. probatum esse quod illud aggregatum ex intellectu, & lumine gloriae cum sit vitale, & supernaturale solum inadæquate, simpliciter est ignobilius visione quae adæquate vitalis est, & supernaturalis.

Solutio
quarta.

Ad quintam satis allata videtur disparitas potentiae obedientialis actiuae, & passivae, primam dixi esse necessario instrumentalem eo quod proportionem non habeat cum effectu ad quem supra suam vim eleuatur; potentiam passiuam (quantumvis sit improprietata & eleuetur) negavi esse instrumentalem, quia esse potest principalis & imperfectior forma quam recipit, & quia non respondet ei causa principalis receptiua.

Solutio
quinta.

Supererat hic quod proposueram tertio loco dicere, utrum intellectus aliquis hominis viatoris aliquando viderit Deum, beatus & solus potens, rex regum & Dominus dominantium, qui solus habet immortalitatem & lucem habitat inaccessibilem, quem nemo hominum vidit neque videre potest. Cui honor & imperium sempiternum amen, verba sunt Apostoli 1. ad Tymotheum c. 6. vbi quaestionem videtur dissolvere, quae positiua magis esse videtur quam scholastica. In ea verò probabilissime philosophari videntur illi qui aiunt. Primò Beatae Virgini pro certo concessum esse hoc priuilegium ut Deum in vita viderit aliquoties, v. g. in Conceptione Verbi, in eius Natiuitate, in Resurrectione, quod latissime probatum inuenies apud Recupitum l. 6. q. 14. c. 1. & 2. vbi decem habet eximias rationes: Secundò Adā, Moyse & Paulo, nunquam in via concessum esse ut viderent Deum intuitiue, egregiè probat idem author ibidem c. 3. 4. 5.

QVÆSTIO III.

De obiecto visionis Dei. Art. 8. 9. 10.

Hactenus beatæ huius visionis existentiam, & principia extrinseca indagauimus, nunc maior difficultas est circa obiectum illud quod proxime terminat visionem Dei, seu quid videant in Deo, videntes Deum facie ad faciem, quia verò aliud dicitur obiectum primarium aliud secundarium huius visionis, de utroque nobis accurate dicendum est.

SECTIO I.

De obiecto primario visionis Dei.

Seu quomodo videantur ea quae sunt in Deo formaliter.

Certum est primò obiectum primarium huius visionis illud appellari, quod ratione sui, & non ratione alterius videtur: secundarium illud quod ratione alterius videtur, seu mediante altero, in quo continetur, differunt hæc obiecta, quod primarium simul sit obiectum materiale, & formale, id est id quod videtur, & ratio videndi. Obiectum autem secundarium non sit nisi obiectum materiale, vnde sequitur obiectum secundarium semper videri mediante alio, quod sit obiectum formale, & medium etiam prius cognitum in quo videatur ut postea dicetur.

Obiectum
primarium.

Certum est secundò totum illud esse formaliter in Deo, quod secundum propriam suam rationem, & definitionem, intrinsecum est Deo, qualia sunt attributa omnia & personalitates. Eminenter illud quod secundum propriam suam rationem, & definitionem est extrinsecum Deo, intrinsecum autem secundum aliquid aequiualens & nobilius

Esse in
Deo formaliter.

G 2.

cuiusmodi

cuiusmodi sunt creaturæ omnes, & perfectiones quæ non sunt simplices: eminentia verò illa per quam Deus continet creaturas, formaliter in Deo est, non eminenter, quia est ipsa perfectio infinita Dei, quatenus excedit creaturas, & producere illas potest. Ideoque quoties videntur omnia quæ formaliter sunt in Deo, est necesse ut videatur hæc eminentia. Similiter licet creaturæ in Deo non sint nisi eminenter, potentia tamen earum effectrix, scientia, ideæ, amor, & alia huiusmodi, quæ respectum dicunt ad creaturas, formaliter sunt in Deo, imò & respectus ipse formaliter sumptus, quia est in Deo secundum propriam rationem & definitionem.

His positis circa obiectum primum, & ea quæ formaliter sunt in Deo duplex est inter Theologos controuersia. Prima utrum de facto illi omnes qui Deum vident, omnia videant quæ formaliter sunt in Deo, secunda de possibili, utrum videri possit vnum attributum, aut vna persona sine alijs omnibus attributis & personis.

S. I.

Utrum videntes Deum videant actu omnia quæ formaliter sunt in Deo.

Prima dubitatio.

Ratio dubitandi est primò, quia ut videantur distinctè attributa Dei & personæ, necesse est ut illa vel videantur ut distincta, vel ut videantur per actus distinctos neutrum admitti potest: ergo videntes Deum, non vident illa distinctè. Probatur maior quia illa distinctio vel se tenet ex parte obiecti, vel ex parte actus, si primum, ergo videtur obiectum ut distinctum, si secundum ergo videtur per actus distinctos.

Secunda dubitatio.

Secundò, si beatus videt infinitatem Dei, aternitatem, immensitatem, necessariò Deum videt, ut infinitum, æternum, immensum, hoc autem implicat, quia si videat Deum ut immensus est, necesse est ut videat omnia loca quibus est coextensus per immensitatem quam cognoscit ut est in se: similiter si videantur ideæ omnes, tota scientia Dei, imò & decreta libera quæ sine dubio formaliter sunt in Deo, videntur etiam creaturæ omnes tum possibiles, tum futuræ.

Tertia dubitatio.

Tertiò, argumentum est etiam difficilius de decretis liberis, nam illa nihil superaddunt essentiæ, quod non haberet essentia si tale decretum non esset, ergo visa essentia non videtur decretum liberum.

Quarta dubitatio.

Quartò, si videantur attributa, & personæ simul cum essentia, vel illa pertinent ad obiectum primum visionis, vel ad obiectum secundarium, non ad primum quia essentia sola concurret ad modum speciei, non ad secundarium quia illud non videtur in se ipso immediatè.

Conclusio affirmatiua.

Dico primò, beati omnes videntes Deum, vident formaliter distinctè ipsam essentiam Dei, Trinitatem personarum, & attributa omnia, secundum proprias & primarias rationes, ita Catholici omnes Doctores quorum aliqui ut Bannes & Zumel certum esse de fide putant.

Scriptura.

Primò enim ita ex varijs scripturis colligunt Patres, v. g. Ioan. 17. *Hæc est vita æterna ut cognoscant te verum Deum*, &c. *Hoc fiet* (inquit Augustin. l. 1. de Trinit. c. 8.) *cum venerit Dominus, & illuminauerit occulta tenebrarum, hoc erit mane nostrum de quo in psalmo dicitur mane adstabo tibi, & videbo, id est cum perduxerit iustos, in quibus nunc ex fide viuuntibus, regnat mediator Dei, & hominum, homo Christus Iesus ad contemplationem Dei, & patris.* Deinde ibidem *pater quos dedisti mihi, volo ut vbi ego sum, & illi sint: ut videant claritatem meam*, id est diuinitatem meam ut interpretantur Cyrillus l. 1. in Ioan. c. 28. Chyloft.

hom. 81. in Ioan. apertus est etiam locus Ioan. 4. *qui videt me, videt & patrem meum*, quod de visione patriæ intelligi debere asserunt Cyrillus, Hilarius, Augustinus supra, & in Psalmum 84. *Fortè* (inquit) *videndo patrem & non filium erimus beati*, ipsum audi Christum, *qui videt me, videt & patrem meum* cum enim vnus Deus videtur, Trinitas videtur, Pater, Filius, &c. Præterea ex psalmo 35. *apud te est fons vitæ, & in lumine tuo, videbimus lumen*, argumentantur Alexander, Alexandrinus, Athanasius, Basilus, alique cum Concilio Nicæno, & docent tres ibi personas significari. Et Damascenus Epistola de Trisagio colligit idem ex c. 4. Apocalypsis vbi non habent animalia sancta requiem die ac nocte repetentia ter *sanctus*, quia scilicet Trinitatem semper laudant quam vident.

Patres.

Secundò, Patres longum esset referre præclare Nazianz. orat. 11. *Suprema Trinitatis* (inquit) *purior illuminatio, non tam vinctam mentem, & per sensus diffusam suffragientis, sed totam se toti menti contemplandam, ac tenendam præbentis, totòque diuinitatis lumine, nostris animis affulgentis*, & orat. 15. *Illos* (inquit) *lux omni luce clarior excipiet, & sancte regique Trinitatis purius iam & clarius illuminantis, totamque se cum tota mente miscntis contemplatio.* August. l. de Carechizandis rudibus c. 25. *Omnes* (inquit) *delicia Deus erit & societas sancta ciuitatis, in illo, & de illo, sapienter, & beate viuentes, efficiemur enim sicut ab illo promissum speramus, & expectamus æquales Angelis eius, & cum eis pariter illa Trinitate perfruemur*, &c. Idem tradunt Gregorius magnus l. 3. c. 3. Isidorus de summo bono c. 10. Anselmus in elucidario.

Ratio.

Tertiò, rationes etiam optimæ illud probant v. g. quia visio ut sæpè asserit S. Thomas fidei responderet. *Quod hic crediderunt* (inquit August. l. de diligendo Deo, c. 18.) *ibi videbunt, & l. 20. ciuitatis c. 21. quid? videmus nisi Deum, & omnia quæ nunc non videmus credentes.* Deinde quia si videretur essentia sine personis in patria superesset aliquid beato, cum iniquitudine optandum, atque ita beatitudo non esset perfecta ex omni parte. Denique visio Dei quidditatiua, & intuitiua exigit saltem connaturaliter, ut modus videatur quo essentia subsistit, in tribus autem subsistit personis. Quæ omnia sicut probant videri à beatis tres personas diuinas, sic etiam probant videri attributa omnia, saltem secundum rationes primarias. Dixi secundum rationes primarias; nam perfectio ferè qualibet Dei spectari dupliciter potest, primò secundum rationem quidditatiuam per quam nostro modo intelligendi specificatur: quæ vocatur ratio primaria, v. g. omnipotentia spectari potest prout est potentia effectrix omnium possibilem, per illum enim respectum formaliter constituitur in ratione omnipotentia. Secundò spectatur secundum extensionem obiectiuam ad varias creaturas, quæ ratio est secundaria, quia perfectio illa per eam non specificaretur, ut cum spectatur omnipotentia prout effectiua Petri, Pauli, &c. Nam in Deo non solum est potentia productiua omnium in communi, sed etiam est potentia singulorum in particulari, sed per illum respectum ad Petrum verbè gratia omnipotentia non specificatur, idem dico de ideis, amore, scientia, immensitate, &c. Certum autem est non videri à beatis rationes illas secundarias alioqui viderentur omnia possibilea ut dicitur postea.

Ad primam Resp. visionem idè duntaxat dici distinctam, quod nulli confusione, & obscuritati admixta sit, vel respectu actus, vel respectu obiecti quod videtur ut est in se, cum clarissima euidentia; sic enim distinctio non opponitur identitati, sed obscuritati atque ita visio non dicitur distincta quod contineat actus distinctos, vel quod in obiecto aliquam affir-

met

Solutio secundæ dubitationis.

mer distinctionem, quam potius omnem negat, sed quod attingat obiectum, prout distinguitur ab omni eo quod non est ipsum.

Instantia. Instabis videre omnipotentiam, & scientiam secundum rationes primarias, est videre illas duntaxat secundum rationem genericam, sed beati vident duntaxat omnipotentiam, & scientiam secundum rationes primarias: ergo vident illas solum confuse.

Resp. negando maiorem, nam eo quidem argumento, recte probatur creaturas possibiles videri confuse tantum, quando videtur omnipotentia secundum rationem primariam, sed non probatur quod omnipotentia confuse videatur; nam videre hoc modo attributum omnipotentiae, non est videre illud ut contentum sub ratione vniuersali, sed est videre terminum eius, ut contentum sub ratione vniuersali.

Ad secundam Resp. eo argumento recte probari, quod infinitas, immensitas, amor, scientia, omnipotentia non videntur secundum rationes secundarias, id est secundum extensionem totam ad obiecta creata; sic enim visâ immensitate deberent videri omnia loca, & visâ omnipotentia videri deberent omnia possibilia. Sed non probari, quod non videantur secundum rationes quidditativas & primarias.

Ad tertiam grauis erit difficultas scilicet sequenti quomodo videri possint in Deo decreta libera quae nihil intrinsecum addunt actui necessario de quo ibi disputabitur.

Ad quartam Resp. personas & attributa esse obiectum primum, non motuum sed terminatum, sunt enim obiectum materiale, simul & formale, quamuis essentia sola dicatur mouere.

S. II.

Virum videntes Deum necessario videant omnia quae sunt formaliter in Deo.

Ratio dubit. multiplex omnino est, & grauissima quam video peti tum ab identitate ac indiuisibilitate obiecti visi, tum à propria ratione visionis intuitiuae.

Prima dubitatio. Primo, argumentatur Arrubal. d. 24. c. 4. ex summa obiecti simplicitate. Id quod est in se omnino indiuisibile, & videtur sicuti est, eo ipso videtur prout est vnum, & indiuisibile, alioquin non videtur sicuti est, sed Dei essentia cum personis, & attributis est aliquid simpliciter vnum & indiuisibile, ergo videri non potest essentia Dei, nisi videatur cum attributis, & personis. Similiter videri non potest persona vna quidditatiue, quin cognoscatur essentia, sed cognosci non potest essentia sine omnibus personis, ergo vna persona, sine aliis omnibus cognosci non potest. Confirm. quia essentia Dei, & attributa ante operationem intellectus nullam habent distinctionem, ergo non possunt videri separatim si videantur ut sunt à parte rei.

Secunda dubitatio. Secundo, argumentatur Suares c. 22. & Recupit. quæst. 32. cap. 4. implicat cognosci quidditatiue Deum, quin omnia cognoscantur quae sunt de conceptu eius quidditatiuo, & quae constituunt vltimam eius differentiam, sed omnia attributa sunt à parte rei de conceptu essentiae diuinæ, & constituunt ut dixi eius vltimam differentiam, ergo implicat essentiam Dei cognosci, quin cognoscantur attributa omnia, & similiter cum vnum attributum sit de essentia alterius attributi, non potest cognosci vnum intuitiue, quin omnia cognoscantur. Confirm. quia implicat cognosci ternarium formaliter, quin cognoscantur formaliter tres vnitates ex quibus componitur.

Tertia dubitatio. Tertiò, argumentatur Fasolus ex eo quod Christus, Ioann. 14. dicit *Philippe qui videt me, videt & pa-*

trem meum, an nescis quia ego in patre, & pater in me est. vbi probat Christus, quod viso filio videtur pater, quia pater est in filio, & filius in patre, id est propter vnitatem naturae, ex qua sequitur circuminfectio. Vnde argumentor si potest videri vna persona sine alia, non sequitur ex vnitatem naturae, quod viso filio videatur pater, sed Christus probat ex vnitatem naturae, quod viso filio videatur pater, ergo, &c. Vnde recte Nazian. orat. 49. *Merito, inquit, qui videt filium, videt & patrem, quia vnitatem substantiae, & maiestatem diuinitatis vnum sunt:* quae aliorum etiam patrum mens est apud Valentiam & Suarem.

Quarto, ex natura visionis intuitiuae argumentantur alij multipliciter. Non potest videri res intuitiue, quin videatur ut est in se, sed Deus ut est in se habet essentiam personas & attributa simul identificata, ergo si videtur Deus ut est in se illa omnia videri debent. Deinde implicat videri identificationem essentiae & attributorum, quin videantur essentia & attributa, sed implicat videri Deum, ut est in se quin identificatio illa videatur, ergo implicat videri Deum ut est in se quin videantur essentia & attributa. Denique res ut est in se videri non potest quin videatur ut existens & subsistens hic & nunc, sed non potest videri ut subsistens quin videatur existentia, & subsistentia, ergo non potest videri ut est in se, quin videatur ut existens, & subsistens; sed modus subsistendi Dei sunt personalitates: ergo qui videt Deum ut est in se videt personalitates.

Quinto, illa cognitio non est intuitiua, sed abstractiua in qua idem ut stat sub vno conceptu, praescindit à se ipso, ut stat sub alio conceptu, sed si sapientia diuina, v. gr. identificata cum bonitate, videretur non visâ bonitate, eadem entitas ut concepta sub ratione sapientiae praescinderet à se ipsa, ut stat sub conceptu bonitatis, ergo illa esset cognitio abstractiua non intuitiua. Maior est euidens, nam quid est cognitio abstractiua nisi ea quae abstrahit, sed cum concipitur aliquid inadæquate fit abstractio quae non est aliud quam cognitio vnius, non cognito altero, ei identificato: ergo cognitio intuitiua non est inadæquata.

Dico secundo, potest videri per potentiam Dei absolutam essentia Dei, sine personalitatibus, & vna persona, & vnum attributum sine aliis omnibus. Ita censent Scotus, & omnes scotistae, & ex Thomistis etiam nonnulli Paludanus, Palatius, Scotus, Salas, Granadus, Alarcon, contra Durandum, Gabrielem, Medinam, Suarem, Valentiam, Valquem, Becanum, Arrubalem, Herice, Recupitum, quibus aperte fauere videtur S. Thomas in hoc articulo.

Ratio tamen quae hoc efficaciter persuadet, ista esse videtur: si implicaret huiusmodi visio essentiae, sine personis, & vnius personae sine altera, vel implicaret ex ratione visionis intuitiuae, vel ex ratione identitatis & indiuisibilitatis quae est in obiecto viso, ex neutro capite implicat, ergo non implicat. Maior patet ex tota ratione dubitandi quae petitur duntaxat ex eo duplici capite. Minor prob. primum positiue. Deinde negatiue soluendo ea quae opponuntur.

Primo, ergo ex ratione visionis intuitiuae ostendo, id non implicare. Potest visio intuitiua Dei terminari ad essentiam sine personis, si de ratione visionis intuitiuae non est ut sit adæquata, & ut attingat omnes formalitates identificatas obiecto quod intuetur, sed de ratione visionis intuitiuae non est, ut sit adæquata quia cum oculo videt albedinem, intellectus intuitiue illam cognoscit, sed non propterea cognoscit illam adæquate, secundum omnes formalitates identificatas, non enim cognoscit rationem qualitatatis, relationem creaturae, &c. Similiter cum vides hominem procul venientem, nescis an sit homo an fera, cognosci

Quarta dubitatio.

Quinta dubitatio.

Prima probatio.

cognoscis animal, non cognito rationali formaliter. Ergo cognitio intuitiva esse potest inadæquata.

Instantia.

Dices esse discrimen inter cognitionem sensuum quæ non est quidditativa, atque aded esse potest inadæquata, & cognitionem intuitivam independentem à sensu, quæ cum sit quidditativa, est etiam adæquata.

Sed contra, non est maior ratio cur cognitio intuitiva independens à sensu, sit necessario quidditativa, potius quàm cognitio abstractiva dependens à sensu, sed cognitio abstractiva dependens à sensu non necessario est quidditativa, ergo neque cognitio intuitiva independens à sensu. Si enim cognitio dependens à sensu est verè intuitiva quin sit quidditativa, sequitur quod de ratione cognitionis intuitivæ ut sic, non est quod sit quidditativa, ergo visio independens à sensu esse potest intuitiva, & non quidditativa. Non enim potest afferri ratio cur sit essentiale visioni intuitivæ independenti à sensu, quod sit quidditativa, cum hoc neque sit essentiale cognitioni intuitivæ, neque cognitioni quæ non dependet à sensu. Deinde cognitio Angelī terminata ad alterum Angelum est verè intuitiva, & si velis quidditativa, & tamen est inadæquata, quia cognoscit hanc substantiam, non relationes quæ cum illa identificantur, neque potentiam obedientialem secundum omnes respectus in particulari ad effectus possibiles, ergo evidens est quod potest dari cognitio intuitiva inadæquata independens à sensu.

Secunda probatio.

Secundò, quod etiam ex summa simplicitate ac indivisibilitate obiecti hoc non implicet probatur. Etiam si summa sit in Deo simplicitas, & unitas producit tamen personalitas, & non producit essentia, communicatur essentia, non communicatur personalitas, unitur immediatè una personæ, sine aliis, imò & non unita essentia immediatè: ergo non obstante summa simplicitate videri potest essentia, non visâ personæ, & personæ non visâ essentia. Probo consequenter, nulla est ratio cur ad communicationem realem essentia sine personâ sufficiat distinctio rationis, aut etiam virtualis, non autem sufficiat ad visionem. Nam propter distinctionem virtutalem essentia, & personæ produci potest personæ, non producta essentia, communicari potest essentia non communicata personæ: ergo propter illam virtutalem distinctionem potest videri essentia non visâ personæ.

Instantia.

Dices esse disparitatem quia natura non est aliquid producibile, personæ verò est aliquid producibile, ideoque mirum non est quod producatur personæ non producta essentia, similiter essentia est communicabilis, non personæ, ideo una communicatur altera non communicata. At verò tam essentia, quàm personæ sunt aliquid visibile atque ita una visâ videtur altera necessario.

Sed contra quia non obstante summa identitate essentia & personæ non sequitur quod personæ sit communicabilis, ex eo quod communicabilis sit essentia, ergo non sequitur ex ea identitate, quod visâ essentia, videatur personæ. Deinde sic arguo, distinctio virtualis inter essentiam & personam, sufficit ut produci, & uniri possit personæ, non producta neque unita essentia, ergo illa distinctio sufficit ut cognoscatur personæ non cognita essentia, Tam enim unio, & productio, terminantur ad personam ut est in se, quàm visio, sed unio, & productio tam inadæquatè terminantur ad personam ut est in se, quàm visio, ergo visio terminari potest inadæquatè ad personam ut est in se: quo eodem argumento impugnatur altera communis responsio, quod unio terminetur formaliter primariò ad personalitatem, in qua personæ distinguuntur, non ad essentiam quæ non est unibilis, visio autem quidditativa terminetur primariò ad es-

sentiam quæ intelligibilis est, & in qua personæ sunt unum, ideoque mirum non esse, si unio terminetur ad unam personam sine aliis; visio autem ad omnes terminetur.

Eodem, inquam, argumento impugnari potest, sicut unio potest terminari primariò ad personam, sic terminari potest visio, est enim intelligibilis æquè ac essentia; si enim cognitio abstractiva potest ad eam terminari primariò, sic ad eam terminari primariò potest visio. Nam recurrere ad cognitionem quidditativam, est petere principium, quia negatur quilibet cognitionem intuitivam esse necessario quidditativam.

Tertiò, argumentor efficacissimè, quia si ex summa identitate omnium quæ sunt in Deo formaliter, sequitur necessario quod videri simul omnia debeant, sequeretur etiam quod visò Deo viderentur necessario creaturæ omnes possibiles in particulari, & omnia decreta libera. Consequens illud non admittunt aduersarij, ergo ex summa identitate omnium quæ sunt in Deo non sequitur illa debere videri necessario. Major probatur, implicat videri formaliter & distinctè scientiam Dei de Petro in particulari, & potentiam pro ut est factiva Petri in particulari, quin videatur Petrus in particulari, & sic de cæteris omnibus creaturis possibilibus; sed qui videt Deum necessario videt formaliter & distinctè, scientiam Dei ut est representativa Petri in particulari, & singulorum possibilium, & potentiam Dei ut est factiva eorum in particulari, ergo sequeretur videri necessario possibilia omnia in particulari. Probo minorem: nam per te videntur necessario distinctè, omnia quæ sunt formaliter in Deo, sed potentia factiva Petri in particulari ut sic, formaliter est in Deo, & formaliter distinguitur à potentia ut factiva cæli, idem dico de scientia: ergo necessario videtur potentia ut factiva Petri, & omnium possibilium in particulari, & scientia etiam ut eorum representativa: certa ergo est illa minor.

Iam vero maior probatur: implicat cognosci distinctè imaginem ut representativam rei alicuius in particulari, quin cognoscatur illa res in particulari, sed scientia de Petro in particulari ut sic, est imago representativa Petri in particulari, ergo implicat cognosci scientiam ut representativam Petri quin cognoscatur Petrus in particulari. Idem dico de potentia factiva Petri; nam implicat cognosci formalitatem ut distinctam ab alia formalitate, quin cognoscantur ea per quæ distinguitur: sed potentia ut factiva Petri, pro ut distinguitur à potentia ut factiva Pauli, distinguitur per ipsum Petrum: ergo implicat cognosci omnipotentiam ut factivam Petri in particulari, quin cognoscatur Petrus in particulari. Confirm. quia implicat cognosci respectum quin cognoscatur totum quod ingreditur quidditatem talis respectus, sed potentia ut factiva Petri, includit essentialiter ipsum terminum.

Eodem argumento prob. videri necessario decreta omnia libera in particulari; nam illa omnia sunt in Deo, identificata formaliter cum essentia, æquè ac personalitates & attributa coeterea. Sed ideo videntur attributa & personalitates, quia formaliter sunt in Deo, & identificantur essentia: ergo videntur necessario decreta omnia in particulari; si enim potest videri unum decretum non visò alio identificato. Cur videri non poterit attributum unum, altero non visò.

Dices primò, cum Arrubale visò respectu videri necessario terminum primarium qui est specificativus, non videri necessario terminum secundarium, atque ita visâ omnipotentia videri necessario possibilia secundum rationem communem possibilis, non singula possibilia in particulari.

Prima responsio decretalis.

Sed

Sed contra, potentia vt factiua Petri in particulari non potest cognosci quin cognoscatur totum à quo specificatur essentialiter, sed specificatur essentialiter à Petro in particulari, & aequè illum respicit essentialiter, ac potentia factiua omnium possibilium respicit omnia possibilia in communi: & distinguitur (vt dixi) a potentia factiua Pauli, per ordinem ad Petrum in particulari.

Secunda responsio Herice. Dices secundo cum Herice videri quidem omnes omnino respectus Dei ad creaturas quia illi sunt formaliter in Deo, sed quia illi non penetrantur propterea creaturas non omnes videri nisi confusè tantum.

Sed contra, ille cognoscit aliquod obiectum clarè ac distinctè, qui cognoscit illud secundum rationem propriam prout distinguitur ab omni alio, non autem prout continetur sub aliqua ratione vniuersali; sed qui videt potentiam Dei vt factiuam Petri in particulari, videt Petrum secundum rationem particularem & propriam, non autem sub ratione communi possibilis: ergo videt distinctè Petrum, nam implicat videri distinctè respectum, quin eius terminus videatur distinctè.

Hactenus positiuè probaui non implicare visionem vnus attributi sine alio nunc vt ostendam id negatiuè.

Solutio prima dubitationis. Ad primam Resp. illud obiectum quod est in se omnino indiuisibile realiter, & diuisibile virtualiter, non necessariò videri prout est vnum & indiuisibile; quia videri potest inadæquatè sicuti est, secundum partes illas virtuales, quarum vna terminat conceptum alterà non terminante. Deinde concedo, quod personà quidditatiuè cognitā cognoscitur essentialiter, sed nego personam cognosci non posse intuitiue, quin cognoscatur quidditatiuè. Ad confirmat. sæpe dictum est quod attributa ante operationem intellectus habent distinctionem fundamentalem, & virtuales, vnde mirum non est si vnum cognoscatur inadæquatè sine altero.

Solutio secunda. Ad secundam Resp. attributa non ingredi essentiam Dei formaliter explicitè, sed formaliter implicitè vt dixi, idè fateor non posse cognosci quidditatiuè Deum quin attributa omnia cognoscantur formaliter implicitè. Ad confirmat. Resp. tres vnitates includi formaliter explicitè in ternario hominum, vnde disparitas est.

Solutio tertia. Ad tertiam Resp. argumentum Christi, quod ex vnitatis naturæ patris & filij colligit viso filio videri patrem, optimum esse, non quod hoc sit necessariū, sed quia est connaturale, & debitum secundum potentiam ordinariam.

Solutio quarta. Ad quartam Resp. rem prout est in se posse videri vel adæquatè, vel inadæquatè; si videatur adæquatè, videntur omnia cum quibus identificatur, si non videatur adæquatè, negonecessariò videri omnia quibus identificatur. Dixi Deum videri posse inadæquatè, atque adeò videri posse vnum attributum sine essentia & essentiam sine identificatione attributorum. Fateor tres personas esse modum quo Deus existit adæquatè ac in concreto consideratus, non sicut modus quo Deus existit consideratus inadæquatè. Neque enim implicat cognitionem intuitiuam inadæquatam ferri in rem in abstracto, & sine subsistentia, seu non cognitā subsistentiā nam etiam dæmon intuitiue cognoscebat Christum cuius ignorabat personalitatem.

Solutio quinta. Ad quintam Resp. æquiuocationem apertam committi, in nomine cognitionis abstractiue. Si enim cognitio abstractiua significet eam quæ sit per species alias, concedo cognitionem intuitiuam esse non posse abstractiuam: Si vero cognitio abstractiua significet eam quæ inadæquata est, & vnum præscin-

dit ab alio, in hoc sensu dico cognitionem intuitiuam, esse posse abstractiuam. Sed hic modus vt patet est inuitatus, & improprius.

SECTIO II.

De obiecto secundario visionis Dei, seu quomodo videntes Deum videant ea quæ sunt in Deo Eminenter.

Ratio videndi creaturas. Certum est primò, creaturas vocari obiectum secundarium visionis Dei, quia Deus visus, est ratio videndi creaturas. Vera enim est hæc causalis, idè beatus videt creaturas quia Deum videt: hæc falsa idè beatus Deum videt quia videt creaturas. Difficultas igitur tota est, quomodo Deus visus possit esse ratio videndi creaturas. Hic enim totus cardo est nobilissimæ controuersie, ad cuius intelligentiam scire necesse est quibus modis fieri possit vt Deus visus, sit ratio videndi creaturas, & quid propriè sit videri creaturas ex vi visionis Dei.

Certum igitur secundò est, tripliciter posse Deum esse rationem videndi creaturas. Primò, causaliter sed mediātè tantum si Deus visus in intellectu beati producat speciem creaturæ, reuelando videlicet existentiam talis creaturæ. Sicut enim visio Dei & visio creaturæ sunt actus diuersi, & habent principia immediata diuersa vt patet. Secundò, Deus visus potest esse ratio videndi creaturam, etiam causaliter, & effectiue tanquam obiectum intelligibile si essentia Dei eodem modo concurrat per se ipsam immediātè ad visionem creaturæ quo concurreret species impressa propria ipsius creaturæ; nam obiectum concurret ad visionem vel per se vel per speciem sibi propriam. Si ergo Deus concurret ad visionem faciendo id quod faceret species, concurret ad visionem effectiue sed immediātè tanquam obiectum intelligibile, non tamen vt obiectum cognitum; quia species non prius cognoscitur quàm per eam cognoscatur obiectum. Tertiò, potest Deus esse ratio videndi creaturam formaliter, & vt medium prius cognitum, si determinet, intellectum ad videndas creaturas tanquam aliquid prius ratione cognitum, & penetratum, inferens cognitionem creaturarum, propter connexionem quam habet cum illis, & quia illas continet, & hoc est propriè videre creaturas ex vi visionis Dei, quia obiectum primum ex sui penetratione determinat intellectum ad visionem creaturæ non effectiue tantum vt in duobus præcedentibus sed etiam formaliter vt patet cum sit obiectum formale mouens ad videndum eodem actu obiectum primum & secundarium.

Triplex modus videndi creaturas. Certum est tertio, tria omnino requiri vt Deus sit medium, & ratio formalis videndi creaturam. Primò vt per vnicum actum, & per vnicum principium videantur Deus & creaturæ. Sed hoc non sufficit quia Angelus per vnicam speciem impressam, & expressam cognoscit Petrum & Paulum, & tamen Petrus non est ipsi ratio videndi Paulum vt patet. Secundò, vt perfectio Dei cognita inferat cognitionem creaturæ propter connexionem quam habet cum illa; si enim penetro perfectionem aliquam ea etiam penetro quæ connexa cum illa sunt. Sed neque connexio illa sufficit, aliqui creatura esset medium cognoscendi distinctè Deum cum quo habet connexionem. Tertiò, ergo vt Deus visus sit medium, & ratio formalis motiua videndi creaturam, requiritur continentia creaturæ in ipso Deo; Posita enim connexionem simul & continentia poterit diuina perfectio penetrata esse ratio videndi creaturam, eo modo quo præmissæ syllogismi sunt motuum formale, ac medium prius cognitum in quo videri possit conclusio, si cognosceretur eodem actu, sicut Angelus eam cognoscit,